

Franz Kafka

ΠΑΡΑΒΟΛΕΣ & ΠΑΡΑΔΟΞΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Άλκηστη Κελεσίδη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Στέφανος Ελμάζης

ΠΑΡΑΒΟΛΕΣ & ΠΑΡΑΔΟΞΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Franz Kafka

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ

Parabeln und Paradoxe

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Αλκηστη Κελεσιδή

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

Σοφία Ακριδέλη

ΕΞΩΦΥΛΛΟ & ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Δημήτρης Μίλησης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Στέφανος Ελμάζης

© Για την ελληνική γλώσσα ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΡΧΕΤΥΠΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΡΧΕΤΥΠΟ

Καθηγητή Χατζηδάκη 9

54655 Θεσσαλονίκη

Τηλ. 2310 429200, Fax. 2310 429205

www.archetypo.com.gr

email: info@archetypo.com.gr

Σύμφωνα με το νόμο 2121/1993 (όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας, απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου και η εν γένει εκμετάλλευση μέρους ή συνόλου του έργου με οιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

ISBN: 978-960-421-228-6

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Πρόλογος στην Ελληνική Έκδοση	10
Πρόλογος.....	14
Ένα Αυτοκρατορικό Μήνυμα	16
Το Πεκίνο και ο Αυτοκράτορας.....	19
Τα Νέα για την Κατασκευή του Τείχους.....	21
Το Σινικό Τείχος και ο Πύργος της Βαβέλ.....	24
Ο Παράδεισος	27
Ο Πύργος της Βαβέλ	31
Ο Λάκκος της Βαβέλ.....	32
Ο Θυρεός της Πόλης.....	33
Αβραάμ.....	36
Όρος Σινά.....	40
Η Ανέγερση του Ναού	41
Το Ζώο στη Συναγωγή.....	42
Μπροστά στο Νόμο.....	50
Ο Φύλακας	65
Ο Ερχομός του Μεσσία	66

Προμηθέας.....	67
Ποσειδώνας.....	68
Η Σιωπή των Σειρήνων	71
Οι Σειρήνες.....	74
Λεοπαρδάλεις στο Ναό.....	75
Μέγας Αλέξανδρος	76
Διογένης.....	77
Ο Νέος Δικηγόρος	78
Το Χτίσιμο μιας Πόλης.....	80
Ο Αυτοκρατορικός Συνταγματάρχης	84
Ο Αυτοκράτορας.....	86
Μέσα στο Χάνι.....	87
Το Κελί	91
Η Εφεύρεση του Διαβόλου.....	92
Οι Άγριοι	94
Ο Κυνηγός Γράκχος.....	96
Ο Κυνηγός Γράκχος: Απόσπασμα	107

Ο Γύπας.....	116
Ο Πράσινος Δράκος.....	118
Η Τίγρη	119
Το Πρόβλημα των Νόμων μας	120
Η Άρνηση	125
Αγγελιοφόροι.....	137
Ένα Κινέζικο Παιχνίδι Επιδεξιότητας.....	138
Η Αλήθεια για τον Σάντσο Πάντσα.....	140
Η Δοκιμασία	141
Ροβινσώνας Κρούσος	144
Η Πηγή	145
Η Απεργία Πείνας.....	146
Ο Προορισμός μου.....	147

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Από την αρχαιότητα, σοφοί και πνευματικοί δάσκαλοι χρησιμοποιούσαν μύθους, παροιμίες, αλληγορίες και παραβολές για να μεταφέρουν στους ανθρώπους όψεις της Αλήθειας, της Πραγματικότητας, της αληθινής ή αντικειμενικής Γνώσης. Ιδέες και έννοιες που δεν θα μπορούσαν με ακρίβεια να μεταφερθούν με τη συνηθισμένη γλώσσα, που δομήθηκε για να εκφράζει περισσότερο υποκειμενικές καταστάσεις, χωρίς τον κίνδυνο της αλλοίωσης του νοήματος και της διαστρέβλωσης.

Κάτι ανάλογο επιχείρησε μέσα από τα περισσότερα έργα του και ο Φραντς Κάφκα, η μεγάλη αυτή μορφή της παγκόσμιας λογοτεχνίας, που έφυγε τόσο νωρίς από τη ζωή, το 1924, σε ηλικία μόλις 41 ετών, αφήνοντας όμως ανεξίτηλο το πνευματικό αποτύπωμά του στον κόσμο,

με μια διαχρονικότητα εκπληκτική, που εξακολουθεί να σαγηνεύει και να ελκύει πολλούς ανθρώπους μέχρι σήμερα.

Δεν είναι μάλιστα λίγοι οι μελετητές του έργου του που υποστηρίζουν πως η ουσία του στοχασμού του Κάφκα κρύβεται μέσα στα μικρά αυτά κείμενα, υπό μορφή παραβολών και παράδοξων αφηγήσεων, που συγκεντρώθηκαν μετά το θάνατό του από σημειωματάριά του, ημερολόγια, επιστολές και βιβλία του, και εκδόθηκαν σε ένα τόμο, στα αγγλικά και στα γερμανικά, το 1961, και τώρα, έχουμε την ιδιαίτερη χαρά να τα παρουσιάζουμε για πρώτη φορά στην ελληνική γλώσσα.

Πρόκειται για 45 μικρές ιστορίες μέσα από τις οποίες ο Κάφκα διηγείται και σχολιάζει με έναν πολύ ιδιαίτερο τρόπο ορισμένους σημαντικούς μύθους της Αρχαίας Ελλάδας, των Εβραίων, της Ανατολής, της Δύσης, παρεμβάλλοντας και κάποια δικά του κείμενα.

Το βιβλίο χωρίζεται νοητά σε τέσσερις ενότητες: η πρώτη, που περιλαμβάνει τις τέσσερις πρώτες ιστορίες, αναφέρεται στην Κίνα και στην αυτοκρατορική αυλή. Η δεύτερη ενότητα (από τον Παράδεισο μέχρι τον Ερχομό του Μεσσία) αντλεί από την Εβραϊκή παράδοση, η

τρίτη (από τον Προμηθέα μέχρι το Νέο Δικηγόρο) από την Αρχαία Ελλάδα και η τελευταία από διάφορες παραδόσεις και εποχές με ιστορίες που φαινομενικά δεν συνδέονται.

Σε όλες ωστόσο τις αφηγήσεις κεντρικός άξονας είναι η φύση της πραγματικότητας, της αλήθειας. Με επιδειξιότητα, συχνά με ειρωνικό και ανάλαφρο τρόπο, παίζοντας με το παράδοξο, το μυστήριο και το ακατανόητο, φέροντας συχνά τη λογική του αναγνώστη σε αδιέξοδο, ο Κάφκα μας κάνει να συνειδητοποιήσουμε πόσο απατηλή είναι η συνηθισμένη μας αντίληψη για την πραγματικότητα και παράλληλα πόσο θαυμαστή και παράξενη μπορεί να είναι, αν ξυπνήσουμε.

Μας θυμίζει ότι ο κόσμος δεν είναι μόνο η πεζή καθημερινότητα, συχνά χωρίς νόημα, με τις έγνοιες, τα άγχη, τους φόβους, τις χαρές και τις λύπες της, αλλά κάτι πολύ μεγαλύτερο, μυστηριώδες και πολύ πιο παράξενο απ' όσο μπορούμε να φανταστούμε. Και σε αυτό το μεγαλειώδες μυστήριο, έχουμε όλοι τη δυνατότητα να εισέρθουμε, υπό ορισμένες βέβαια προϋποθέσεις.

Συνήθως φανταζόμαστε ότι η «είσοδος» κρύβεται σε κάποιο μαγικό τόπο, όμως ο Κάφκα μάς δείχνει ότι ακόμη

και οι πιο πεζές λεπτομέρειες της ζωής μπορούν να γίνουν η «πόρτα» σε κάτι άλλο, κάτι που δεν μπορούμε να συλλάβουμε με τη συνήθη λογική μας.

Γι' αυτό και σε κάθε ιστορία του με μεγαλοφυή τρόπο αποδομεί τη λογική μας, αφήνοντάς μας μετέωρους αλλά και ταυτόχρονα ανοιχτούς στο μυστήριο.

Όσοι αναγνωρίζουν ότι η σχέση τους με την πραγματικότητα, άρα και με τον εαυτό τους, είναι σε όχι και τόσο καλή κατάσταση, όσοι λαχταρούν μια πιο βαθιά επαφή με τη ζωή και τον κόσμο, θα βρουν στο βιβλίο αυτό έναν ανέλπιστο σύμμαχο και ταυτόχρονα συμπυκνωμένη τη σοφία μιας από τις πιο αυθεντικές πνευματικές μορφές του καιρού μας.

Στέφανος Ελμάζης

ΕΝΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ

Λέγεται πως ο Αυτοκράτορας έστειλε μήνυμα σε σας, στον ταπεινό του υπήκοο, στην ασήμαντη σκιά, που ακόμα και από τον πιο απομακρυσμένο τόπο ζαρώνει μπροστά στον αυτοκρατορικό ήλιο. Από το νεκροκρέβατό του ο Αυτοκράτορας έστειλε μήνυμα μόνο σε σας. Διέταξε τον αγγελιοφόρο να γονατίσει δίπλα στο κρεβάτι και του ψιθύρισε το μήνυμα.

Ήταν τόσα πολλά αυτά που του είπε, που πρόσταξε τον αγγελιοφόρο να τα επαναλάβει. Μόνο τότε, με ένα νεύμα του κεφαλιού του βεβαιώθηκε ότι ήταν όλα σωστά. Ναι, μπροστά στους συγκεντρωμένους θεατές του θανάτου του –όλα τα περιτειχίσματα έχουν καταρρεύσει και πάνω στις ευρύχωρες και ανηφορικές υπαίθριες σκάλες στέκονται σε κύκλο οι τρανοί πρίγκιπες της Αυτοκρατορίας– μπροστά σε όλους αυτούς παρέδωσε το μήνυμά του.

Ο αγγελιοφόρος, ένας δυνατός, ακούραστος άντρας, ξεκινά αμέσως το ταξίδι του. Σπρώχνοντας μια με το δεξί του μπράτσο και μια με το αριστερό, ανοίγει δρόμο

ανάμεσα στο πλήθος. Όποτε συναντά αντίσταση δείχνει το στήθος του που πάνω του λάμπει το σύμβολο του ήλιου. Τότε ο δρόμος γίνεται ευκολότερος γι' αυτόν από οποιονδήποτε άλλο άντρα.

Τα πλήθη όμως είναι τεράστια, ο αριθμός τους αχανής. Αν ο αγγελιοφόρος φτάσει στα χωράφια θα προχωρήσει γρήγορα και πριν καν το καταλάβεις θα ακούσεις να σου χτυπά με τις γροθιές την πόρτα. Όμως πασχίζει μάταια, βραδυπορεί μέσα στα εσωτερικά διαμερίσματα του παλατιού.

Ποτέ του δεν θα φτάσει έξω και ακόμα κι αν τα καταφέρει, τίποτα δεν θα κερδίσει. Θα πρέπει στη συνέχεια ν' ανοίξει δρόμο στη σκάλα και πάλι τίποτα δεν θα πετύχει.

Θα χρειαστεί να διασχίσει την αυλή και μετά το δεύτερο, εξωτερικό παλάτι. Και μετά κι άλλες σκάλες, κι άλλες αυλές. Και ακόμα ένα παλάτι. **Και έτσι θα συνεχίσει για χιλιάδες χρόνια. Και αν επιτέλους κατορθώσει να βγει από την εξωτερική πύλη –κάτι που ποτέ, μα ποτέ δεν θα συμβεί– μπροστά του θα κείται η αυτοκρατορική πρωτεύουσα, το κέντρο του κόσμου, τίγκα στα σκουπίδια.**

Κανένας δεν καταφέρνει να ανοίξει δρόμο εδώ, πόσο μάλλον κάποιος που μεταφέρει μήνυμα από ένα νεκρό. Καθώς όμως πέφτει η νύχτα, εσύ κάθεται στο παραθύρι και το ονειρεύεται.